

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Формування лексико-граматичної компетентності, як складової мовленнєвої діяльності дітей молодшого шкільного віку, відіграє важливу роль в розвитку особистості дитини, оскільки саме на цьому базується складна система граматичних, синтаксичних, орфографічних, фонетичних та фонематичних зв'язків та відношень. Під час вивчення словникового складу рідної мови у дітей молодшого шкільного віку спостерігається зростання уваги до слів та їх значень, розширюється словниковий запас і формуються вміння використовувати слова як усно, так і письмово [5].

Дослідження особливостей формування лексико-граматичного аспекту мовлення у дітей із ЗНМ було проведено рядом вчених, таких як М. Шеремет, В. Тарасун, С. Конопляста, В. Кондратенко, Н. Чередніченко, І. Марченко, В. Тищенко, Ю. Рібцун. Згідно з проведеними дослідженнями, робота над розширенням словника передбачає уточнення значення слів, що вже є в активному словнику, і їх активізацію в самостійному мовленні, а також опанування нових слів у відповідності з основною освітньою програмою [2].

Проаналізувавши роботи науковців з вищезазначеного питання слід зазначити, що при розробці підходу до формування лексико-граматичної структури мовлення необхідно враховувати порядок, в якому дитина засвоює граматичні норми мови, а також різні граматичні аспекти і особливості розвитку, що можуть з'являтися у дітей молодшого шкільного віку із порушеннями мовлення [5].

Робота щодо розширення словникового запасу у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями формується з урахуванням вимог освітньої програми, характеристик лексики, понятійної сторони мовлення, створення та закріплення семантичних сторін які якісно та кількісно характеризують словниковий запас дітей молодшого шкільного віку з ООП, а також результатів аналізу досліджень лексичного складу мовлення таких дітей. Особлива увага повинна бути приділена розвитку дієслівної лексики [3].

Одна з методик роботи над лексико-граматичної стороною мовлення є методика творчого розповідання. Творче розповідання розглядається як вид діяльності, що захоплює особистість дитини у цілому: воно вимагає активної участі уяви, мислення та мовлення, прояву спостережливості, вольових зусиль та позитивних емоцій.

Згідно з поглядами науковців минулого і сучасності передбачено створення умов для організації ігрової діяльності на спеціальних заняттях. Це може бути досягнуто за допомогою використання навчальних іграшок та інших наочно-ігрових засобів. Гра є провідним видом діяльності у дітей дошкільного віку і zostається одним з провідних видів діяльності у молодшому шкільному віці у дітей з ООП [4].

Отже, підводячи підсумки з особливостей розвитку словникового запасу у дітей, можна відзначити, що вони мають неповну та нестабільну мовленнєву активність, обмежену здатність до абстрагування та узагальнення, труднощі у структуруванні мовленнєвого висловлювання та обмежені логічні операції. Використання мовних вправ у навчанні сприяє розумінню дітьми важливості граматики в різних аспектах життя і навчання. Варто відзначити, що інформацію про обмеження та характерні особливості словникового запасу не можна розглядати як єдиний критерій для виявлення затримки у мовленнєвому розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про освіту» Нова українська школа: за станом на 22.08.2018р.: офіц. вид. / Верховна Рада України. – Київ : Парлам. вид-во, 2018.
2. Логопедія: підручник / за ред. М.К. Шеремет. Вид. 3-тє, перероб. та доповн. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776 с.
3. Марченко І. С. Спеціальна методика розвитку мовлення : навч. посіб. Вид. 3-тє, переробл. та допов. Київ : Слово, 2019. 312 с.
4. Молошина І. А., Ласточкина О. В. Особливості розвитку лексико-граматичної сторони мовлення із загальним недорозвитком мовлення. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації*: матеріали V Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції. Суми: ФОП Цьома С. П., 2016. С. 119-123.
5. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навчально-методичний посібник / за ред. В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. Київ : Слово, 2014. 384 с.